

Інформація щодо стану рослин озимої пшениці на 25 січня у Сумській області

У середині січня на зміну морозного періоду прийшли відлиги. Середньодобова температура повітря коливалась від +2,3 до -4,7⁰С. Відбувалось інтенсивне танення снігу, що з подальшим зниженням температури призвело до утворення мікроблюдець та притертої льодяної кірки товщиною 1-2 см, переважно рихлої. Станом на 25.01.2022 року на полях наявний сніговий покрив товщиною 12-15 см. Глибина промерзання ґрунту становить 11-16 см.

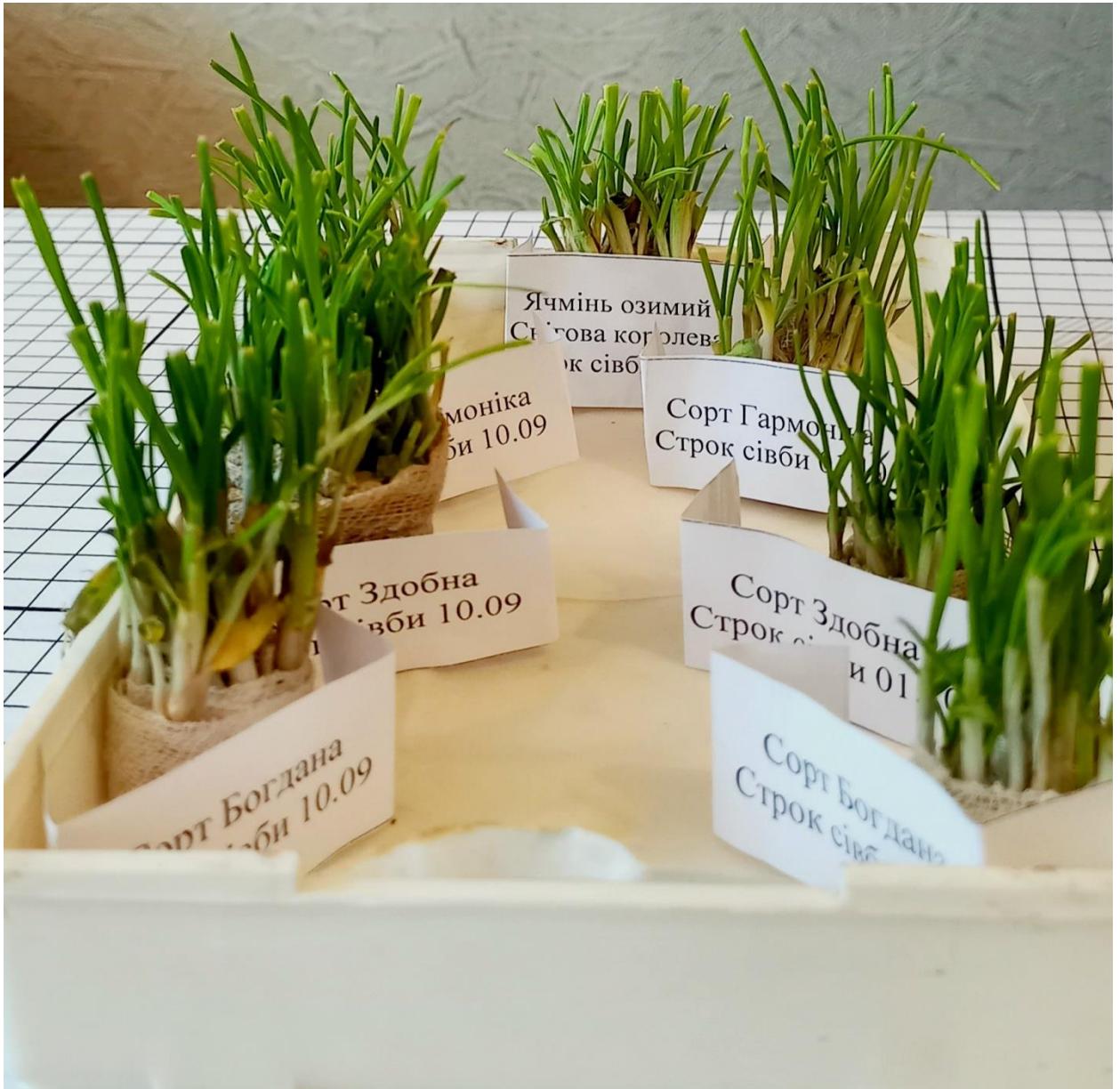
На даний час стан перезимівлі озимини оцінюється як задовільний. Рослини озимих культур мають добру регенераційну здатність при їх відрощуванні. Так, за результатами прискореного відрощування на посівах ранніх та оптимальних строків сівби (10 вересня-1 жовтня) загибелі рослин не спостерігається. За сівби 10 вересня виживаність рослин становить 100%, лише спостерігається певне пригнічення стебел, що супроводжується слабким їх відростанням. Загалом повноцінна життєздатність стебел за даного строку сівби становить 91-94%. За сівби 1 жовтня (рослини не розкущені) ступінь виживаності рослин коливається в межах 94-97%. Показники життєздатності ячменю озимого становлять 94% рослин та 97% стебел.

Проведений лабораторний аналіз вмісту цукрів у вузлах кущення пшениці свідчить, що у рослин оптимальних строків сівби (висіяних 10-20 вересня) даний показник коливається в межах 26,7-28,7%, що за спостереженнями останніх років є доброю запорукою для перезимівлі озимих.

За результатами досліджень минулих років вказаний вміст цукрів у вузлах кущення рослин та наявність 15-20 см ущільненого снігового покриву забезпечують добру морозостійкість рослин при зниженні температур на глибині ґрунту 3-4 см до -16⁰С навіть впродовж 3-4 діб.

Показники вмісту легкокорозчинних вуглеводів у вузлах кущення та результати прискореного відрощування свідчать, що життєздатність рослин є високою.

Проте, враховуючи складність погодних умов осіннього періоду та стан рослин на більшості посівів, що сформувався, вдала перезимівля їх передбачається за не суворої зими зі стабільним сніговим покривом, без різких коливань температури. Тому у зимовий та ранньовесняний періоди необхідно вести моніторинг стану цих посівів, щоб своєчасно визначити їх життєздатність.

**Фото 1. Прискорене відрощування озимих зернових культур відбору
25.01.2022 р.**

За станом рослин по кожному полю слід вести регулярні спостереження для визначення їх життєздатності шляхом відбору монолітів чи проб для прискореного відрощування. Особливо це є актуальним і необхідним за цьогорічних умов зимівлі озимих, коли більшості площ посіву озимини в області рослини ввійшли в зиму нерозкущеними.

25 січня є календарно-метеорологічним строком відбору монолітів для визначення стану рослин озимих колосових. В першу чергу обов'язкового слід провести відбір монолітів на тих площах, де рослини були перерослі чи недорозвинені, посіяні після гірших попередників та на площах, де не вносили мінеральні добрива.

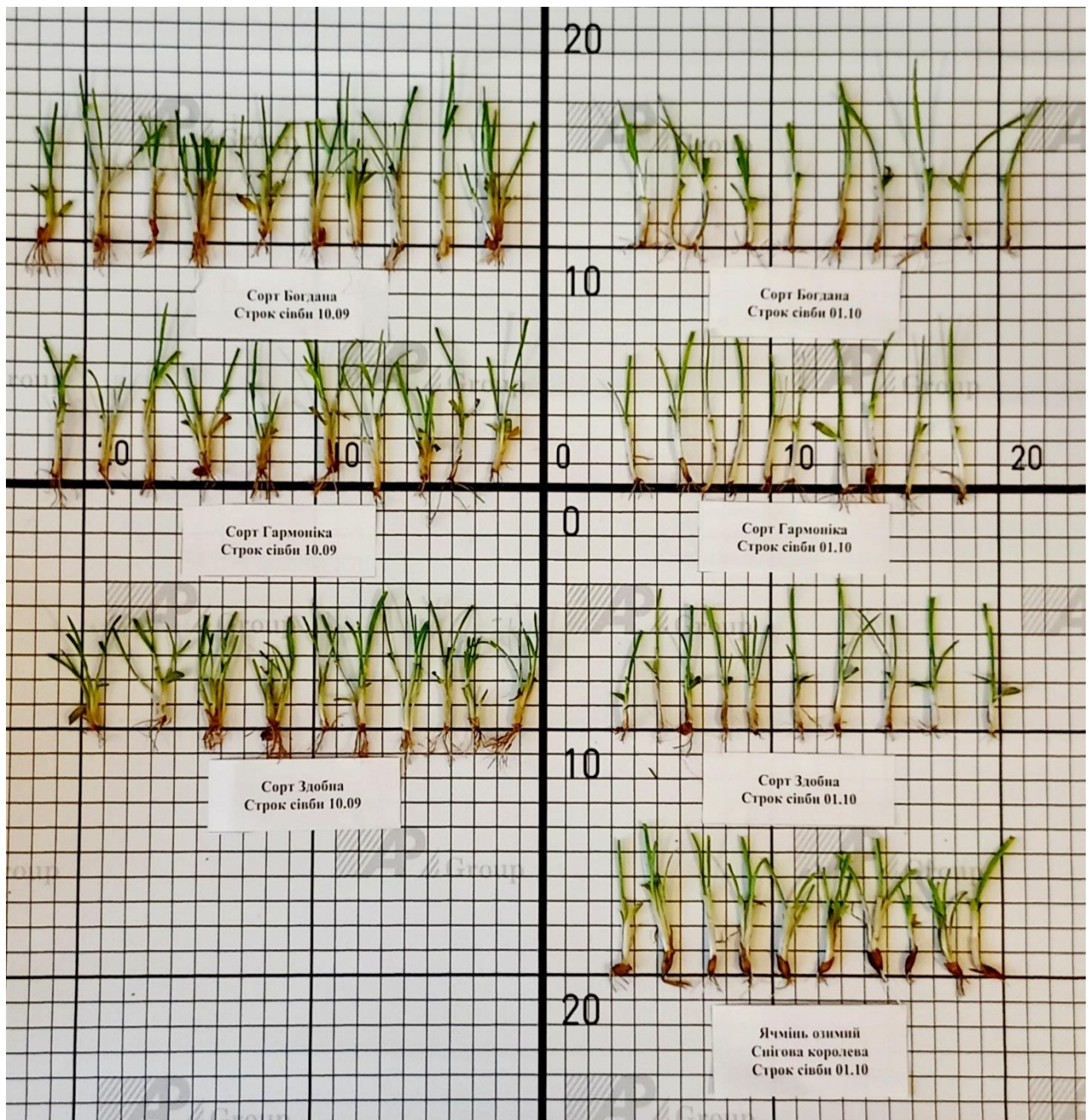

Фото 2. Рослини пшениці озимої та ячменю озимого після прискороного відрощування за різних строків сівби станом на 25.01.2022 р.

Якщо вдень відбору монолітів температура повітря буде нижче мінус 10-12°C, то під час транспортування до приміщення їх необхідно утеплити, прикривши соломною чи мішковиною. Відтавання монолітів проводиться при температурі плюс 10-18°C (1-2 дні), в послідууючому їх необхідно помістити в умови доброго освітлення і з температурою плюс 15-20°C. Підрахунок результатів проводиться через 14-15 днів після відбору монолітів. Рослини не слід виривати, а “викопувати”, щоб не пошкодити корінців. Враховуючи розмір відібраного моноліту за кількістю рослин легко визначається густина рослин (шт./м² чи млн./га). Із загальної кількості рослин у моноліті, у

процентному і поштучному виразі, визначається кількість живих рослин, ушкоджених та рослин, які загинули.

Для визначення життєздатності рослин можна також користуватися прискореними методами: донський (удосконалений) метод, метод оцінки по конусу наростання, метод забарвлення тканин, метод цукрового розчину, водний метод.

**Заступник директора з наукової роботи
Інституту сільського господарства
Північного Сходу НААН**

М.Г. Собко